

[Per Stig Møller]

Hermed har mujahedinerne vist en meget udstrakt vilje til national forsoning.

Det vil være naturligt, at FN inddrages for at overvåge og verificere tilbagetrækningen og den fredelige overgang til frihed. Og vi skal være rede til at deltage, det er jeg enig med hr. Lasse Budtz i. Mange frygter et blodbad – som om blodbadet ikke allerede har hærget i over 8 år!

Men vil USSR fred, er forslaget om en bred overgangsregering ikke til at komme uden om. En sådan vil alene kunne beskytte landet mod det frygtede blodbad og sikre, at russerne ikke standser tilbagetrækningen og atter slår til, som de eksempelvis gjorde i Ungarn efter først at have meddelt, at de trak sig ud.

Det er også kun en bred overgangsregering af den foreslåede art, der kan bevirke, at de 5 millioner flygtninge tør vende tilbage og deltage i genopbygningen af landet; de får jo syv pladser i den.

Sovjet har for nylig truet Pakistan med at vilde bruge andre midler end tilbagetrækningen til at få løst det afghanske problem, hvis ikke Pakistan skriver under på fredsftalen inden den 15. marts. Som udenrigsministeren så rigtigt bemærker, giver denne tidsramme ikke Pakistan mange chancer for at få tænkt sig om, og en af de ting, det skal tænke over, er netop overgangsregeringen, som Pakistan er for og USSR med sin handling imod. Disse krav skal Pakistan altså tvinges til at opgive, ellers vil russerne bruge en alternativ plan.

Undskyld, hvad for en plan? Hvad er det, USSR truer med? Vidner denne gangsteragtige metode om reelle hensigter? Hvad skal der ske i lyset af tilbagetrækningen, som mujahedinerne ikke må overvåge, hvad forberedes i det Kabul, hvor man myrder mujahedinere i fængsel?

Truslen viser, at de forhandlinger, som starter i morgen, ikke bliver lette og ikke foregår uden skjulte dagsordener og våben i ærmet. Vi kan kun håbe det bedste.

Med den dagsorden, som Folketinget vedtager i dag, lader Folketinget i hvert fald ikke USSR i uvidenhed om, hvor alvorligt vi ser på situationen. Samtidig viser den, at vi agter at hjælpe det afghanske folk humanitært både nu og siden, når og hvis USSR rykker ud. Et hospital skal eksempelvis oprettes på dansk-norsk initiativ, og de to regeringer har allerede lovet at støtte det. Men der er brug for langt flere

midler. Det bør blive en folkesag at støtte det afghanske folk med at få genopbygget landet. Var det for resten ikke årets sag for Operation Dagsværk?

Riishøj (SF):

Socialistisk Folkeparti har fra begyndelsen fordømt den sovjetiske invasion i Afghanistan. Invasionen var et groft brud på folkeretten; den var oven i købet udtryk for en militær fejlkalkulation. Den har påført Afghanistan enorme lidelser, den har også påført Sovjetunionen store menneskelige og politiske tab, og den har svækket Sovjetunionens omdømme både i Øst og i Vest og i forholdet til de muhamedanske lande.

Derfor er det med glæde, det kan konstateres, at Gorbatsjov har udtrykt klar vilje til allerede fra maj måned i år at trække alle sovjetiske tropper tilbage fra Afghanistan. Alle diplomatiske bestræbelser bør sættes ind på at bidrage til denne tilbagetrækning. Gorbatsjov har selv talt om det blødende sår i Afghanistan. I den officielle sovjetiske presse gives der faktisk i dag udtryk for, at slaget er tabt. Mest åbenlyst i den sidste tid er det blevet sagt i den litterære ugeavis, der hedder Literaturnaja Gazeta, hvor det erkendes, at det ikke er lykkedes regeringen i Kabul at indfri de socialistiske løfter, og at følgen heraf er vold og undertrykkelse. Under de betingelser – siges det i avisen – har tilstedeværelsen af sovjetiske tropper ingen mening.

Det er almindeligt anerkendt, at Sovjetunionen ikke havde direkte andel i det kup, der i april 1978 bragte Folkedemokraterne, som de kaldes, under Tarakkis ledelse til magten; det gør det måske noget lettere for Sovjetunionen i dag at trække sig tilbage, når man dog ikke havde direkte andel i det kup, der førte til, at komministernerne overtog magten.

Derimod er det rigtigt, som flere ordførere har nævnt, at sovjetisk tilbagetrækning ikke nødvendigvis er ensbetydende med fred i selve Afghanistan. En sovjetisk tilbagetrækning fra maj måned, uden at der samtidig oprettes en bred overgangsregering, som er almindeligt anerkendt indadtil og internationalt, vil sandsynligvis føre til en blodig borgerkrig, en borgerkrig, der fortsætter uden tilstedeværelse af sovjetiske tropper. Det er en såkaldt løsning, som nabolandet Pakistan, der har de mange flygtninge, af indlysende grunde ikke finder tiltalende.